

IZHAJA VSAKI DAN

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Pesmične štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih sobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.). OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 3 st. mm, osmrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenega naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: cele leto K 5-20, pol leta 2-60. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. - Natiskala tiskarna konsorcij lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI

Draguljar umorjen.

DUNAJ 8. Danes opoldne so našli draguljarja Frankfurterja umorjenega v njegovi prodalnici. Zdi se, da je bil izvršen roparski umor.

Zdravje angleškega kralja.

LONDON 8. Privatni tajnik kraljev je včeraj brzeljavil listu „Daily News“, da je kralju bolje. Kralj se nada, da bo mogel danes zapustiti London.

LONDON 8. Kralj se je počutil danes mnogo bolje in je opoldne odpotoval v Brighton.

Pariška opera.

PARIZ 8. „Journal“ poroča, da vlada povodom ravnateljke krize na veliki operi pretresuje načrt, da spremeni opero v privatno podjetje. S tem bi se državni proračun razbremenilo za 800 000 frankov na leto.

Francoska vojna mornarica.

PARIZ 8. „Matin“ poroča, da je minister mornarice pričel s pripravami, da določi visokost različnih mornaričnih proračunov. Po teh proračunih bi Francija zgradila do leta 1919 ali 1920, 22, 28 ali 38 oklopnjak.

Kongres Združenih držav.

WASHINGTON 8. Predsednik Roosevelt je danes otvoril kongres.

Angleški list o Bülowem govoru.

LONDON 8. „Morning Post“ pravi med drugim o včeršnjem govoru državnega kancelarja kneza Bülowa: Izvajanja Bülowa se zamore vsprejeti zadovoljstvom, ako podajajo misli nemške vlade, kar utegne biti po zadnjih dogodkih v Nemčiji tudi morda resnične. Te izjave morda pripomorejo, da se poleže razburjenje, ki se je v zadnjem času polastilo Evrope.

Dunaj 8. — Mensa accademica je bila danes opoldne brez motenja zopet odprta.

Z manifestacijskega shoda za slovensko vseučilišče.

Govor gospoda dra. Egon Staréta.

Slavna gospoda!

Srce polni radosti in veselja gotovo sleherni Slovenec pozdravlja današnji manifestacijski shod; ne samo radi tega, ker se danes manifestira za našo največjo in najvažnejšo slovensko kulturno zahtevo, temveč tudi radi tega, ker danes prvič stopajo pred slovensko tržaško javnost na javnem shodu slovenski tržaški akademiki.

Velepomemben in historičnega pomena je današnji naš shod! Dosedaj se je v širši javnosti vedno le govorilo o italijanskih tržaških akademikih, danes pa stopa v prvi v javnost organizirana množica slovenskega avtohtonega tržaškega dijaštva, ki radi tega rodoljubnega čina zasluži naše neomejeno priznanje in zahvalo.

Slavna gospoda! Letos je poteklo že desetletje, odkar se je zopet vnovič probudilo slovensko dijaštvo, probudil slovenski narod, iz svoje letargije, iz svojega indiferentizma, ter prišel do spoznanja, da ima tudi on pravico, z vsi trdovratnostjo in neutrudljivo energijo potezati se za to, kar mora pač imeti vsaki narod, ki hoče živeti

svoje lastno življenje, hoče imeti svojo lastno na podlagi svoje posebne zgodovine in narave ustvarjeno kulturo: namreč za svoje lastno kulturno središče! In od tega časa ni nikdar prenehal klic po slovenskem vseučilišču. Vedno znova in znova se je v vsej prošli dekadi ponavljal ta klic na neštevilnih shodih in promernih peticijah!

Slovensko dijaštvo, slovenski narod ni pozabil več na to prvo svojo zahtevo! Ostal je zvest samemu sebi — in dokaz temu današnji naš shod!

Zivimo v dobi, ko se je globoko in nevzdržljivo hrepenenje po izomiki in izobrazbi polastilo vseh vrst in stanov vsacega naroda, živimo v dobi, ko se vedno glesneje sliši klic po vseobči kulturi in narodnem napredku, ko moderna civilizacija kliče po popularizaciji vede in znanosti!

Navzlic temu pa naša vlada v svoji preveliki modrosti skrbi vedno, vnovič in vnovič, potlačuje to plemenito hrepenenje slovenskih narodov, narodu nemškemu pa ne prestanto v svoji preveliki ljubezni ustvarja nove narodno-jezikovne privilegije, ter hoče tako na vsak način ustvariti nemškemu narodu urbi et orbi monopol omike, vtišniti mu z vso silo na čelo pečat kulturnega prvenstva.

Navzlic vsej zgodovini in vsem velikim razočaranjem, ki so jih doživeli naši „dalekovidni“ vladni možje in državniki na polju notranje politike, je in ostane njihova najvišja maksima, da se med nami, brezpravno in anakronistično, na krčevit način vzdržuje vsaj ostanke nekdanjega cvetočega Herbst-Beustovega centralizma in germanizacije. Nikakor pa se ne morejo povspeti do spoznanja, da za ta sistem v Avstriji ni več nobenega polja, nobenih življenjskih pogojev; nikakor nečesto slišati našega odpora, našega glasnega klica: Hands off!

Toda, ne dovolj tega! Naša tržaška šolska mizerija je živa priča, da se ta kratkovidna politika razteza tudi na polju šolstva!

Naša slovenska deca se sistematično prezira, noče se jej dati niti one minimalne šolske naobrazbe, ki je danes v tem težkem, tako poostrenem boju za obstanek, za vsakdanji kruh potrebuje vsakdo, ki hoče živeti.

Z neusmiljenostjo, nemožnov kulturnih državah se iz šole napravljajo pereča politična vprašanja, se šolstvo ponižuje v brutalno sredstvo socijalnega in plemenskega aristokratizma!

Raditega pa zborujemo danes tu, da protestiramo proti tej ozkoprsni politiki, da zopet, kakor že tolikrat popreje, povzdignemo avoj glas z glasnim protestom, da nismo mi tu za urade in šole, temveč, da so uradi in šole za nas in da radi tega tudi zahtevamo, da so tako urejeni, da bodo služili potrebi naroda: kakor to zahteva ljudska volja večine avstrijskih državljanov, ne pa, kakor zahteva to peščica tujih inteligentov.

Res je, da v Avstriji imamo sicer svoje pisane državne zakone, res je, da imamo svoj glasoviti članek XIX. o ravnopravnosti narodov, res je, da bi le na zakon zdrava država uprava in dalekovidna politika imela bazirati svoje živ-

ljenjsko silo in moč. — In res je, da tega naša vlada ne dela! In tako se nudi ob strani stoječemu opazovalcu prezanimiv pogled, da so političnim strankam, da so tlačnim slovenskim narodom ravno osnovni državni zakoni najboljše bojno orodje, da se — v trpko in britko ironijo reka: „Justitia est fundamentum regnorum“, vedno čuje iz narodnih vrst proti teroru nemških fanatikov obupni klic: Naj se izpolnjuje zakon!

Moj cenjeni gospod predgovornik je obširno in stvarno utemeljeval našo preopravičeno zahtevo po lastnem vseučilišču in pač odveč bi bilo navajati še nadaljne argumente! Omenjamo samo to:

Navzlic vsem zaprekam se je v zadnjem desetletju slovensko akademsko dijaštvo pomnožilo za okroglo 120%, ter je sedaj že doseglo število 700, med tem ko se je v istem času italijansko dijaštvo pomnožilo absolutno samo za 5% in nemško samo za ac. 12%. To dijaštvo govori jasno dovolj!

Naj mesto mene v prilog naši prvi kulturni zahtevi rajši spregovorijo znani italijanski sociolog prof. Sighele, ki je v anketi, izdani leta 1904 v prilog italijanskega vseučilišča (kar v tem večji meri velja za slovensko univerzo) izjavil naslednje:

Od 179 univerz sveta nima črez 85 več nego 500 študentjev. Končno naj se vendar podpirajo manjše univerze, ker so te bolj nego velike pripravne odgovarjati zahtevam kulture in napredka civilizacije.

Takim in jednakim argumentom nasproti pa ima naša slavna vlada gluha ušesa.

Po slovenskem ozemlju pa se razlega obupen klic: „slovensko dijaštvo vegetira!“ Da, vegetira, ker nima sredstev, da bi živeo v tujem mestu — sosebno pa sedaj ne na Dunaju, ko je radi terorja nemških buršev mensa academica zatvorjena.

In če nam vlada niti tega ni priznana da je naša zahteva po lastnem kulturnem središču stvar eminentno kulturna, potem bi, objektivno sooč, morala vsaj priznati, da je ta naša zahteva z ozirom na današnje žalostno stanje našega dijaštva — objednem tudi stvar materialnega prosperiranja slovenskega akademika!

Z ustanovitvijo slovenske univerze bi se torej ob jednem tudi to zlo odstranilo, ker bi dijaštvo ne stradalo več, ker bi ne bilo več toliko uničenih eksistenc!

Sedaj pa zavzema slovenski akademik nič manje, nego prijetno stališče gosta na nemških univerzah.

Nešteto krat se je to proglašalo z nemške strani! Dobro! Če je res Slovenec sam državljan II. razreda, če je res samo gost na univerzi, potem bi morali biti vsaj domači gospodarji — in to je v prvi vrsti v to poklicani reprezentant vseučilišča, tačasni rektor — gostoljubni nasproti gostom svojim.

In kaj je napravil graški rektor znani prof. Hildebrandt? — Mesto da bi, tako, kakor se olikancu spodobi, vsprejel deputacijo jugoslovanskih akademikov v svoji vsprejemni sobi, vsprejel je res gentlemensko deontacijo na hodniku, ter jim njihove prošnje a hmine odbil.

Svetoval bi slovenskim akademikom, da bi napravili med seboj malo zbirko, ki bi

jo v znak hvaležnosti in posebnega priznanja poklonili rektorju prof. Hildebrandtu v dar: „Knigge, Umgang mit Menschen!“

Čeravno pa so na nemških univerzah slovenski akademiki toli zaničevani gostje, vendar pa v isti seji zopet sprejemajo nemški burši v svoji prepotenci resolucije v katerih se izrekajo proti vsaki ustanovitvi nenemških univerz.

In to se imenuje višek kulture! Toda to je kultura moči in premoči! Mi Slovani nimamo zmožnosti k taki kulturi! Mi nismo zmožni, da bi v imenu križa na križ pribijati, mi nismo zmožni, da bi v imenu svobode svobodo kradli in napravljali suznje, mi nismo zmožni, da bi v imenu kulture odkali kulturna sredstva! Vse to pa se godi ad maximam gloriam nemškega terorizma!

In tu si dovoljujem poklicati v spomin slovenskim dijakom uvaževanja vredne besede, ki jih je letos o misiji češke univerze spregovoril odstopajoči rektor, dvorni svetnik prof. dr. Goll, rekši:

„Značaju naše države bi odgovarjalo, da bi imeli med svojimi vseučilišči vseučilišče takorekoč, vseavstrijsko vseučilišče, ki ne bi izključevalo nobenega jezika, kateri se govori v tej državi, niti kakor učnega predmeta, niti ne kakor učnega jezika, pokazujoč ta svoj značaj v prvi vrsti v svojem didaktičnem programu. Tako vseučilišče bi moglo biti dunajsko vseučilišče.“

„Danes seveda nam je znano, da tako vseučilišče dunajsko ne more biti in tudi ne bo biti.“

„Do gotove mere bi pa moglo biti tako vseučilišče naše praško vseučilišče ravno radi tega, ker bi bilo to vseučilišče slovensko, v tem smislu, kakor omenjeno, da bi se ne omejevalo samo na češki jezik kakor učni jezik, temveč bi odmerilo v svojem didaktičnem programu kolikor možno mnogo mesta slovanskim stvarim v najširšem pomenu te besede.“

Pač važne so te besede znamenitega češkega učenjaka zgodovinarja! In radi tega bi bilo pač uvaževanja vredno, da bi se dotlej dokler slovenski akademik nima svojega lastnega središča, v njegovih vrstah začela glavna parola: „Slovenski akademik spada na slovensko vseučilišče!“

Seveda bi se z ozirom na različne ustanove na dunajski in graški univerzi to ne moglo zgoditi v polnem obsegu; toda doseže se pa lahko, da bi se vsaj večina — masa slovanskega dijaštva tako koncentrirala v jednem in to slovanskem mestu, kjer bi gotovo boljše uveljavljalo sebe in kjer bi, ne glede na drugo udobnost, po predidoci reorganizaciji tamošnjega podporništva, vsaj ne stradalo!

Mi pa, ki smo danes tukaj zbrani vemo, da resolutaja, ki jo danes sklenemo, ne bo imela takojšnjega praktičnega učinka, pač pa bo memento vladi, da je ves mared slovenski kakoren mož za to našo prvo kulturno zahtevo in da je ni moči, ki bi mogla ugenobiti v arcu našem to zahtevo.

Znamo pa, da našo univerzo dobimo samo in v prvi vrsti s svojim lastnim drobnim in premišljenim delom in složnim nasto-

PODLISTEK.

Prva ljubezen.

Povest Ivana Sjergjejeviča Turgjenjeva.

Iz ruščine prevel dr. G. G.

— In kaj neki čutim? sem dejal — a v svoji duši sem priznaval, da ima doktor prav.

— Ej, mladenič, mladenič, je nadaljeval doktor s takim izrazom, kakor da bi bilo v teh dveh besedah za me nekaj zelo žaljivega: kako je vam možno hliniti se, saj je pri vas še, hvala Bogu, kar v duši, tudi na obrazu. Sicer pa zakaj bi modrovali? Jaz sam ne bi hodil sem, ako... (doktor je stisnil zobe)... ako ne bi bil ravno tak čudak. Samo glejte, čemu se jaz čudim: kako da ne vidite vi se svojim razumom, kaj se godi okoli vas?

— In kaj takega se godi, sem upadel ter nastavlil ušesa.

Doktor me je pogledal z nekim pogrčljivim sožaljem. Lep sem tudi jaz — je spregovoril nekako za se — zelo potrebno je, da njemu to pravim. Z eno besedo, je dostavil, povzdignjenim glasom — ponavljam vam: Tukajšnji zrak vam ne prija. Tukaj vam je ugodno, in zakaj

ne bi bilo? Tudi v rastlinjaku diši prijetno — ali živeti v njem ni možno. Ej! ubogajte, poprimite se zopet Kajdánova!

Kneginja je vstopila in začela pritoževati se doktorju, da jo boli zob. Potem se je prikazala Zjinajida.

— Evo — je dostavila kneginja — gospod doktor, pokarajte jo! Ves dan piše vodo z ledom; je-li morda to za njo zdravo, pri njenih slabotnih prsih.

— Zakaj delate to? je vprašal Lušin.

— In kaj nastane lahko iz tega?

— Kaj? prehladite se lahko in umrjete.

— Zares? prav zares? No, kaj je na tem, saj vodi tja naša pot!

— Glej no! je zamrmral doktor.

— Glej no, je ponovila ona. Je-li morda življenje tako veselo? Ozrite se okolo sebe... Kaj je dobro? Ali mislite, da jaz tega ne umevam, ne čutim? Jaz pijem jako rada vodo z ledom, in vi me zamorete uverjati z vso resnostjo, da je tako življenje vredno tega zadovoljstva, da bi se ga ne riskiralo za trenotek — o sreči itak ne govorim.

— No, da, je pripomnil Lušin: — Kaprica in neodvisnost... te dve besedi vas oznakujeta, vsa vaša narava je v teh dveh besedah.

Zjinajida se je nervozno zasmejala.

— Zamudili ste vlak, ljubeznjivi doktor, slabo pazite, zaostajate.

— Denite si naočnike. — Meni sedaj

ni do kapric; imeti za norca vas, sebe imeti za norico... kako je to veselo! — kar se pa tiče neodvisnosti... Monsieur Valjdjemar, je dostavila Zjinajida nena doma in udarila z ного ob tla — ne delajte žalostnega obraza. Ne morem trpeti, da se komu smilim. Na to se je hitro oddaljila.

— Škodljiv, škodljiv je vam tukajšnji zrak, mladenič, mi je ponovil Lušin.

XI. Na večer istega dne so se zbrali pri Zasjejnih običajni gostje; bil sem mej njimi.

Pogovor je prišel na pesem Majdánova: Zjinajida jo je odkritosrečno hvallila. — Toda veste li kaj? mu je rekla: — Ako bi jaz bila pesnica — bi zbrala druge snovi. Morda je vse to neumnost — ali meni rojijo mnogokrat po glavi čudne misli, posebno kadar ne spim, proti jutru, ko nebo začena postajati rožnato in sivo. — Jaz bi, na primer... Ne bodeste se mi smejali?

— Ne! ne! smo vskliknili vsi v en glas.

— Jaz bi opisala, je nadaljevala, in pri tem je djala roke križem na prsa in uprla oči v stran, — celo družbo mladih deklet, po noči, v veliki ladji — na tihi reki. Luna sveti, a one vse so belo oblečene, v vencih iz belih cvetic, in pojejo, veste, karkoli podobnega himni.

(Dalje.)

Uvedenje poštinih zavojev s povzjetjem za promet z nizozemskim delom Indije. — Glasom odloka c. k. trgovskega ministerstva od dne 14. t. m. št. 45 233/P. so od 1. januarja 1909 naprej v prometu z nizozemskim delom Indije dopušteni poštni zavoji s povzjetjem. Povzjetje pri zavojih namenjenih za nizozemski del Indije, ne sme presegati 500 kron in v nasprotni smeri 240 holandskih goldinarjev.

Pogoji za pošiljanje so slični onim, ki veljajo za ostali mednarodni promet.

Telefonska proga Trst—Pazin—Pula. C. kr. trgovsko ministerstvo je dovolilo gradnjo medmestne telefonske proge Trst—Pazin—Pula.

Tuzadevna gradbena dela se izvrše k-likor možno hitro.

Potovanje poštne nakaznice. Prejeli smo: Dne 30. m. m. sem odposlal prijatelju v glavno mestno bolnišnico svoto denarja. Ker poznam zagriženost tamošnjih uradnikov in ker vem, da pošta ne izroča denarja v roke bolnikov, pač pa v roke enega bolniških uradnikov, sem napisal pod slovenski tudi laški naslov.

Dne 3. t. m. pa me je pošta obvestila, da je dotični bolnik zapustil bolnišnico in da imam denar na razpolago.

Podal sem se v mestno bolnišnico, kjer so mi v pisarni zagotovili, da je dotični bolnik — še vedno v bolnišnici!

Šel sem torej na pošto in se zglasil pri glavni blagajni. Poslujoči uradnik je na moje slovensko vprašanje zamahnil, z roko reki: „La se i sporteli“. Pokazal mi je v smeri sobe pismonošev. Na oknu pismonoš je bil pismonoša, kateremu sem pokazal listič. Ta je zopet zamahnil z roko in velel: „La alla cassa“ — pokazaviši v smeri, kjer se izplačuje poštne nakaznice. Uradnik, ki izplačuje poštne nakaznice, mi je na slovensko vprašanje zamahnil z roko proti poštni blagajni, a oni od poštno blagajne je pokazal z roko — naprej proti glavni blagajni! Ne vede kam iti in kaj storiti, sem se podal v III nadstropje v pritožilni urad, kjer sem povedal, kaj se mi godi.

Ta uradnik me je spremil do glavnega blagajnika Zalater, kjer se je gosp. uradnik porazgovoril in povedal — razume se, da v italijanskini, — kar se je bilo dogodilo meni.

Jaz sem sam uradnik, sem rekel jaz, a pri nas se uradništvo vede dostojnejše, da si mi c. kr.! Mi ne mahamo strankan z roko, kakor se to prakticira na c. kr. pošti! Ako so poštni uradniki navešči deželnim jezikom in torej nesposobni za vršenje službe se strankami slovenske narodnosti — naj bi bili vsaj nujadni in naj bi skušali vsaj z uljudnostjo nadomestiti svojo nesposobnost!

To kar sem napisal tu, ne odgovarja dobesedno onemu, kar sem govoril v zgoraj omenjeni priliki — kar povdarjam, da ne bi sledil kakih popravki.

Vzdržujem pa vse to in dostavljam slav. poštno ravnateljstvo, naj ukrene potrebno v stvari. Škandal je tudi, da na pošti zasledajo mesta, ki imajo največ posla tudi s sloven. strankami, ljudje, ki ne poznajo deželnega slovenskega jezika! Po vsem tem je bila zgoraj omenjena svota zopet poslana na pravo mesto.

Dostavim naj še, da se je v bolnišnici pomotoma zapisalo, da je stranka izšla in da nima vzroka dvominiti o tej trditvi, ker sem se prepiral na licu mesta, da se kaj slšnega lahko dogaja, dokler ne zboljšajo indeksa.

Otvoritev akademične menze na Dunaju. Včeraj bi se imela otvoriti akademična menza. A menze niso otvorili, ker nemško-nacionalni dijaki niso garantirali za mir.

V pomoč bednim visokošolcem se vrši velika slavnost v soboto, 12. t. m. točno ob 8. in pol zvečer v gledališki dvorani v našem „Narodnem domu“. Na Trubarjevo slavnost naj pobiti sleherni, ki huče položiti mal dar v prid naši bedni učeči se mladini v Gradcu, Dunaju in Pragi.

Od verodostojne strani čujemo, da se bo občinstvu nudil poseben umetniški užitek, o čemer pričajo danes izšli programi in letaki po mestu. Veliki mešani zbori, kakor Sattaerjeva „Vrbica“, Vilharjev „Izpod Triglava“, dalje samospevi, kakor vedno lepa Vi harjeva „Nezakonska mati“ in novi Sattaerjev „Za ostali ptič“, zraven krepkih moških zborov „La Jenkova“, „Molite“ in divna Vilharjeva „Naša zvezda“ s krasno ulogo za tenor-solo, so pač srečno zbrane pevske točke, ki se jih kaj marljivo vadit: združena zbora učiteljskega in akademičnega društva.

Ia da bo med temi točkami občinstvo poslušalo tudi slavnosten govor in deklamacijo in da se vso slavnost zaključi s prese- nethivo živo sliko pod znano strokovnjaško roko g. Verovška, — smo menda povedali dovolj.

Združena odbora sta najbrže računata posebno na širje občinstvo, zato sta določila take cene, da bo slehernemu možno položiti ta dar v tako plemenit namen.

V smislu besed govornika na impozantnem nedeljskem manifestacijskem shodu, — vsi v soboto na slavnost v pomoč našim bednim visokošolcem!

Ljubitelj petja.

Tržaška mala kronika.

Pretep v kavarni. — Dragocen prstan izgubljen. Ob 11. uri in pol sinoči je v kavarni „Al Corso“ nastal pretep med nekim

Carisom, lastnikom kinematografa, in neko neznanu osebo. Pri tem sta pretepača razbila več šip vrednih 80 kron. A Caris je pa med pretepom izgubil tudi dva prstana, eden vreden 1200, drugi 800 kron. Prvi prstan so zopet našli, drugega pa ne.

Samomor mlade deklice radi nesreče v ljubezni. Natalija Sturman je bila krasna blondinka, komaj dvajset let stara, ki je stanovala skupaj z materjo Marijo v skromnem stanovanju ul. Cologna št. 13, V. nadstropju. Deklica je bila zaposlena kakor uradnica pri trgovcu Oskarju Pensu, na Borznum trgu št. 4 II. n. Pred nekaj šasa se je Natalija seznanila z nekim mladeničem in medsebojna simpatija je kmalu narasla do vroče ljubezni.

Mati deklice pa je bila nasprotna temu razmerju in je prepovedala hčeri, hoditi z ljubljanim mladeničem v gledališče ali drugam. Mati je deklino vedno mučila z neopravičenimi očitaji in včeraj zjutraj, ko jo je mati zopet oštela, preno je šla na delo, je deklica med obupnim jokom zastokala: „Čakaj, se boš še za vedno kesala“.

In res, okolo 10. ure je deklica izvršila svoj žalostni namen. Ne da bi kaj zapazil njen gospodar, je na en požirek izpila 200 gramov čiste karbolne kisline, ki si jo je baje malo poprej nabavila. Na njeno obupno vpitje valed neznosnih bolečin, ki jih je povzročal razjedajoči strup, prišel je gospodar in. čim je zapazil nevarnost, dal poklicati zdravnika in istočasno neznani stvar policijskemu ravnateljstvu. Na lice mesta je prišel dr. Tecclazic, ali ob njegovem prihodu je bila uboga deklina že v poslednjih izdihljajih. Ob 10 tritretu je izdihnila svojo dušo. — Truplo so prenesli v mrtvašnico.

Nagla smrt. Sinoči okolo polnoči je nagle smrti umrl 77-letni Jakop Zinzler, stanujoč v ulici Chiozza 26. Zadel ga je srčna kap.

Strta noga. Anton Poračić, star 49 let, stanujoč na Greti št. 439, je včeraj vodil voz z volovi. Ko je vozil čez železniški tir na postaji, postavil je nogo na tir v istem trenutku, ko je mimo šel vagon. Noga mu je bila grozno strta. — Prenesli so ga v bolnišnico.

Skrivnostna ranitev. V minoli noči okolo 1. ure so v ulici Farneto našli na tleh nekega mladeniča, ki je imel na glavi veliko urezo. Odvedli so ga na zdravniško postajo, kjer mu je zdravnik za silo obvezal rano in ga dal prepeljati v bolnišnico. Mladenič, 31-letni Peter Alberti, stanujoč v ulici S. Michele 11, ni vedel povedati, kako da je dobil urezo.

Koledar in vreme. Danes: Leokadja dev. — Jutri Prenos lavret. hišice. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 7.0 Cels. Vreme včeraj: lepo.

Naše gledališče.

Sinočnja repriza „V nižavi“ je izborno uspela, vzlic praznim prostorom v prtiličju. — O predstavi prinesemo radi pomanjkanja prostora poročilo prihodnjic.

Tržaška gledališča:

FENICE. Danes zvečer ob 8. uri bo prva predstava operete „Dunajska kri“; tudi to opereto je uglašil slavno znami glasbenik Straus, poznan že radi njegovih ljubkih valčkov, ki jih uglašil v opereto „Pomladni dih“.

Čim prej bo imel vrli buffo Berardi svoj častni večer.

Društvene vesti.

Dramatično društvo. — Odborova seja dram. društva bo v soboto 12. t. m. ob 8. uri zvečer v gledališki pisarni.

Za veliko slavnost, ki bo v soboto zvečer v „Nar. domu“ se vršijo pevske vaje: 1.) danes (sreda) ob 7. uri zvečer (točno) v televidnici „tržaškega Sokola“, za moški zbor. 2.) jutri, 10. t. m., točno ob 5. uri popoldne v gledališki dvorani „Nar doma“ za mešan zbor in moški zbor. Zato, da nihče ne manjka, in točno!

Združena odbora.

Vesti iz Goriške.

x Šarlatanstvo irridentarjev. Združeni goriški neodrešenci, namreč ultraliberalci, mazzinijanci in socialisti, napovedali so bili za v nedeljo opo. udne velik javen ljudski shod v dvorani dru-tvenega gledališča, na katerem bi se imelo svečano protestirati proti dogodkom na dunajskem vseučilišču in za ustanovitev laške univerze v Trstu. Za govornike so bili večni vseučiliščnik Giovanni Stecchina, ki je imel govoriti o dogodkih na Dunaju; potem drugi stari obiskovalec graške univerze ter poznani poulični razgrajč in voditelj vseh demonstracij Ermanni Marcuzzi. V imenu mazzinijanske stranke bil bi govoril poznani tržaški napetač Diomede

Novo pogrebno podjetje

Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.
Telefon št. 1402 (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon št. 1402
Zaloga oprave ulica Massimo D' Azeglio št. 18
Prيرهja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.
Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliče, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rakve; čevlje, vence iz umetnih cvetlic, kovine, porcelana in perl.
Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE. **Cene nizke, da se ni bati konkurence.**
Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo **HENRIK STIBELJ in druž.**

Darila za Božič.

Nova prodajalica G. Kehiayan
TRST — Corso štev. 23
Ni potrebno naročati na Dunaju
URE
nikelate od K 4 naprej
srebrne " " 8 " "
zlate " " 26 " "
PRSTANI
14 karatni od K 6 naprej
14 " " 10 " "
BUDILKE
garantirane od K 3.50 naprej
Vrhu tega bogata izbira zlatih in srebrnih verižic, uhanov, Broches itd.

V prodajalnici jestvin

Domenico Moretti
Trst, ul. Giuseppe Gatteri št. 20
vogal ulice Farneto
prodaja se po najzmernejših cenah sladkor, kava, riž, zmesi, moka, naravno maslo surovo in kuhano, vino, pivo in likerji v buteljkah itd. Specialiteta praških in S. Dunajskih gajati. Poštne pošiljatve po zmernih cenah.

Čaj tisočeri cvet

izvrstno domače sredstvo, ki ne bi smelo manjkati v nobeni družini. Ta čaj je sestavljen iz mnogih zelišč, korenin in cvetlic ki pospešujejo prebavljanje in tek. — Isti uničuje ubadanja in krče v želodcu, napihovanja preobilne kislina itd. — Zavoječ z navedilom po eno krono dobiva se v odlikovani lekarni
PRAXMARER (Al due Mori)
Trst, Piazza Grande - Mestna palača. - Tel. 377

UMETNI ZOBJE

Plombliranje zobov
Izdiranje zobov brez vsake bolečine
v zobozdravniškem kabinetu
Dr. J. Čermák in G. Juscher
TRST
ulica della Caserma štev. 13. II. nadst.

Tržiška tovarna za olja, mazilo za vozove, kemiški proizvodi Kollar & Breitner

Tovarne: Katram, Asphalt, Karton za pokrivanje, lesni Cement, Karbolinej, Naftalina „GROSSOL“ itd. itd.

Grossol

za sedaj priznano kakor najbolje in najtrajnejše mazilo, ki ohranja nove in stare plasti na asfaltnih kartonih, akrilnih ploščah in vsakovrstnem laminu.....
Asfaltirani kartoni, izolatorni kartoni, lesni cement, karbolinej, karbolna kislina, asfalti in drugi proizvodi iz asfalta in katrama, opoizla olja, mast za stroje, mazila za vozove, priznane in najboljše znamke (registrirane) mast za vagon, mast-vaselina za kože, mast za orožje, voščilo za čevlje itd.
Tovarna in pisarna v TRŽIČU (Monfalcone) pri Trstu.

Cine-Music-Hall-Mondial

Edini v Trstu. Ul. dell' Istria 6, Hrib sv. Jakoba. Edini v Trstu.
Žive in govoreče slike.
Vsako soboto in sredo nov vsposed, absolutne novosti.
Od srede 9. do petka 11. decembra:
MASKIRAN PLES v barvah
Najlepši dar v življenju
Novost! — Založna.
Cine-Music: Na splošno zahtevo
Hočete ljubezen?
Doživljaji učenjaka komično.

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH. **Najvspešneje sredstvo proti** DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH

revmatizmu in protinu

je **Tekočina GODINA** prirejena v Trstu Rafajla Godina, lekarna „Alla Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: sv. Jakoba in Josipa Godina, lekarna „All' Jgea“ Farneto 4

Steklenica stane K 1.40 Iz Trsta se ne odpošilja manje od 4 steklenice proti poš. povzjetju ali proti anticipatni pošiljavi zneska 7 K franko poš. in zavoj

CARLO GORTAN Zaloga olja - Trst - V. Santa Caterina 13. Prodaja na veliko in na drobno TELEFON 865.

Benco in v imenu socialistov laški podanik in goriški dopisnik tržaškega glasila socijalistov, stavec v tiskarni tukajšnjega lista "Gazetino populare", ki piše jako nepristransko, Alfredo Callini, nekdanji Kalin.

Ker so pa v nedeljo blagoslovili v Vidmu zastavo irredentističnega društva "Trento-Trieste", so sklicatelji goriškega shoda prekasno naznanili politični oblasti svoj namen, tako, da je bila ta prisiljena iz formalnega pogreška prepovedati nedeljsko zborovanje. To zamudo so pa laški junaki zagrešili na lašč, da so imeli povod, na Videmski slavnosti ropotati proti zatiranju Italijanov v Avstriji, česar so se prav izdatno poslužili.

Pod imenom "tržaški vdeleženci", katerim so se pridružili tudi Gorici, dospela je v Videm ob eni in pol celo tolpa najstrastnejših irredentistov iz Avstije. Ze med vožnjo po Furlaniji so dajali odduška svojemu mišljenju; ko so pa stopili na laško zemljo, postali so besni sovraštva do dežele, v kateri se mastijo in uživajo vse ugodnosti precarntanih otrok. Kar so počenjali na blagosavljanju zastave, potem po mestu in na vrtni v obsovaženo domovino, tega se ne sme opizati, ker bi gotovo preveč ugajalo državnemu pravdniku, a misli si lahko vsakdo, kdor le količkaj pozna te viteze, kaj so vse počenjali. Omenjeno naj bo, da so njih dejanja ostro obsojali sami Videmci in se čudili, da javni državni organi niso preprečili ostudnih dejanj pedanikov sosednje države.

Sledi naj samo še kratak opis zastave društva "Trento-Trieste". Je, kakor ob sebi razumljivo, v italijanskih barvah, v sredini sta grba avstrijskih mest Trsta in Tridenta, nad njima zlata peterovogata laška zvezda pod grbom ima zastava umetno gubo, ki zakriva goriški, itstreki in dalmatinski grb, pod njo je napis v zlatih črkah: Vincet amor patriae.

Pevsko in bralno društvo "Tomaj" v Tomaju bode imelo svoj redni letni občni zbor dne 14. t. m. ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih. Na dnevnem redu bo volitev predsednika in odbora.

Iz nakelske občine: V jubilejnim letu izpolnila se nam je vroča želja. Naš klanec se razširi in dohajati nam bo možno komodno v naša domovja.

S pripomočjo in prizadevanjem domačih rodoljubov in s priporočjo našega vrliga gospoda namestniškega svetnika Antona Rebeka dobili smo podporo za razširjenje ceste.

Dobroto zna le tisti centi, ki se je moral doslej perivati po poti, ki je bila bolj stezi neko drugemu podobna.

Opetovano srčna hvala v imenu vseh prizadetih!

Vesti iz Istre.

Nesreča na električni železnici. V petek zvečer je na električni železnici pri Iki s kočil s tira električni voz, prisledil iz Lovrana. Trije potniki so bili težko, štirje pa lahko ranjeni.

Zrakoplov nad Pulo? Včerajšnji "Piccolo" ima brzojavko iz Pule od 7. t. m., da so popoldne videli plavati nad Pulo v smeri proti Anconi zrakoplov, v katerem sta bili dve osebi. Isti ste baje mahali z laško trobojnico. Hm!!

Vesti iz Štajerske.

Trgovski shod v Mariboru. Včerajšnji trgovski shod se je dobro izvršil. Posebno venka je bila udeležba iz Središča in Ptuja. Ustanovi se trgovsko društvo.

Razne vesti.

Prvi vseslovanski ples bo v Petrogradu meseca januarja 1909, kakor je to javilo "Novoe Vremja". Odbor za slovansko vzajemnost se je konstituiral iz krogov ruskih in poljskih delegatov, ki so bili na slovanskem kongresu v Pragi. Predsednikom je bil izvoljen član državne dume N. V. Krasovskij. Ta ples ima predstavljati živo etnografsko sliko slovanskih narodov. Moški in ženske bodo morali priti v narodni noši, sedanjí ali zgodovinski. Pričakuje se mnogo gostov iz Prage in s Češke, izlasti Sokolov. V sokolski obleki pridejo tudi oni Rusi, ki so se upisali v Pragi za člene čeških Sokolov. Na plesu se bo plesalo vse narodne pleses vsakega narodnega plemena.

MALI OGLASI.

V službo bi vstopil kod sluga pri banki ali kakakega vrtarja ali v kako prodajalnico jestvin. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 1955

Išče se deslo, ki se razume v kuhanju, veščo slovenskega in deloma tudi nemškega jezika. Naslov pove Ina. odd. Edinosti. 1949

Proda se dobro vpeljana gostilna 40-50 kosil via Miramar št. 19. 1947

Moške obleke blago za ženske obleke, debele rute, zavese, pokrivala, svilnate šarpe, dežniki, slike, ogledala, ure: Plačilo na mesečne ali tedenske obroke. LEVI, Via Madonnina 43, I. Edini za dogovorne cene.

Mlada gospa udova, ki govori italijansko, nemško in francosko želi nastopiti v službo pri uglednem in premožnem gospodu kakor hišna ravnateljica. Ponudbe pod "P" - na Inzeratni odd. Edinosti.

Ugodna prilika! Proda se partija garantiranih Singerjevih šivalnih strojev za domačo uporabo po K 64. Preprodajalcem popust. Ulica S. Caterina 9, dvorišče, Skladišče I, A. 1952

Narodni greh napravi, kdor pusti se slikati drugje in ne v odlikovanem fotografiskem ateljeju Antona Jerkiča v Trstu zraven velike pošte št. 10, v Gorici Gosposka ulica št. 7. - Svoji k svojim! 1267

Skladišče istrskega vina TRST Trg av. Frana št. 7. - Prodaja na drobno in debelo. - Na mso: črno in belo po 56 stot. liter. Za gostilničarje cene po dogovoru. V skladišču se prodaja tudi na drobno za piti. Priporoča se slav. občinstvu: Stanko Beakovič. 1864

Absolvent trgovskega kurza, ki bi se rad izuril tudi v prodaji (spec. blaga) želi za eno ali dve leti dobiti službo kot praktikant v kaki trgovini. Ponudbe naj se blagovoljno poslati na "A. B.", poste restante, Belca nad Škofjo Loko (Kranjsko). 1956

Dekla brez staršev, inteligentna, skromna, pridna, za pohišno delo in šivanje uporabljiva, išče službo pri častiti, mali slovenski družini v Trstu, ali okolici. Ljubi otroke. Ponudbe na Inzeratni oddelek Edinosti pod "RIEKA 20". 1957

Prodajam radi preoblega dela Trgovino jestvin v najlepši legi Trsta pod jako ugodnimi pogoji. Delo gotovo. Odjemalci dobri. Pojasnila Gregorič Josip, ulica Olmo 1. 1941

Stari instrumenti za godbo se prodajo. Natančne poizvedbe pri regimentstamburju 97. pešpolka. - Velika vojašnica. 1950

Mat. Živic Trgovinska ulica 2, Trst, se priporoča za vsakovrstno inženjersko delo. 1951

Stanovanje tri sobe, sobica, kuhinja, Greta 409 blizu nabrežinskega vodovoda (Aurisina) za oddati takoj; krasen razgled. (1876

Prodajalna jestvin in kolonijalnega blaga Luigi Penco ul. Ghega št. 19-TRST - ul. Ghega št. 19. bogata izbira subega sadja, mandorlata, in karditno sadje. Razpošilja se po pošto na deželo. Cene zmerne.

Odpri se je na novo urejena trgovina z zgotovljenimi oblekami za gospode, gospe in otroke. pod tvrdko BOHINEC & Co. v ul. delle Torri 2 Palača Diana (za cerkvijo sv. Ant. novega) Zasiuramo solidno in točno postrežbo ter najnižje stalne cene in prosimo za obilni obisk.

Eugenia Cossovel prej ravnateljica Tržaškega grafič. zavoda (Stabilimento grafico Triestino ex R. G. Salom) časti se naznaniti slav. občinstvu in cenj. klientom, da je odpri v ulici delle Poste št. 6 Prodajalnico novih in rabljenih pisalnih strojev vseh zistemov. Aparati reprodukte rji vseh zistemov. - Potrebščine. - Čiščenje in poprave. - Pečati in table. Gramofoni in slovenske, italijanske in nemške plošče fini in navadni iz najboljših tovarn. - MENJAVA RABLJENIH PLOŠČ. - Telefon 16-82.

Koristi vseh pisalnih strojev so združeni v sestavi pisalnega stroja VIKTOR Pisalni stroj :: VIKTOR :: razkaže se povsod na zahtevo brezplačno. Zahtevajte prospekte poštine prosto. Glavno zastopstvo društva za pisalni stroj VIKTOR: RONEO, deln. družba Trst, ulica Sanità 14, I. Telefon št. 29 VIII.

PRVA IN EDINA pisarna v vojaški stvari koncesionirana od vis. c. k. namestništva ulica Bachi št. 12, II. nad. UHOOD POD PREHODIŠCEM. Daja nasvete in informacije o vsem, kar se tiče novačenja in vojaške službe. Izdeluje in odpošilja vsako vrsto prošenj vojaškega značaja - oproščenje od vojaških vaj in kontrolnih shodov, enoletno dobrovoljstvo, ženitbe, dosezanje zakonitih ugodnosti glede prezenčne službe, vsprejeta v vojaške kole itd. - Pooblaščena je zastopati stranke pred upravnimi oblastnjami. Posreduje v najtežavnih slučajih. - Reševanje hitro in točno. URADNE URE: Ob delavnikih od 9-12. predp. in 4-7. pop. Ob nedeljah in praznikih od 10-12. opol.

STARA MIRODILNICA Fed. F. Huber Succ. TRST, ul. Barriera vecchia št. 26. BOGATA ZALOGA barv, povlak, čopišev, pramenj, kemičnih izdelkov, miner. vod. parfimov, zamah, železne žlos, elastike za cepljenje, mila in STEKLENIH SIP. Zaloga žvepla in modre galice.

PEKARNI in SLAŠČIČARNI ALOJZ GUL Piazza Caserma 4 in Via Caserma 17 sta na novo opremljeni in preskrbljeni z najmo dernejimi stroji. Kruh iz moke I. vrste, svež 4-krat na dan. Najfineje slaščice. Velika izbira moke prve vrste. Likerji in vino prvih tu- in inozemskih tovarn. - Moke iz prvih a. o. mlinov. POLJATVE NA DEŽELO. VELIKA IZBERA FAV

Nova prodajalnica ur in dragocenosti G. BUCHER (ex drug Drag. Vekjeta) CORSO šte. 36 - TRST Nesproti prejšnje prodajal. DRAG VEKJETA. Bogati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in zmenjuje staro zlato in srebro z novimi predmeti. - Sprejema naročbe in popravlja vsakovrstno, srebrnino in žepne ure. Cene zmerne.

Odpri se je v ulici Belvedere šte. 34 Velika in dobro preskrbljena zaloga Napoljske in bolonjske zmesi s pridejano tvornico domače zmesi vsak dan sveže. Podpisana se priporoča slav. občinstvu, gotova za zadovoljni vsaki potrebi, udana MELANY MINZI.

Prodajalnica in pekarna P. PETERNEL je preložena iz ulice Giulia 76 v Vrdelo šte. 490 Prodaja tobaka, katera je bila vzeta od prejšnjega lastnika Jos. Wran, je zopet dovoljena sedanjemu lastniku P. PETERNEL

Zaloga ovsa in klaje Prodaja tudi koruzno perje za postelje M. ud. ZERQUENIK ulica Luigi da Palestrina 2 (ogel ul. Coroneo).

Hotel Balkan 70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopelji ne zmerne Počkaj & Čogl. Hotel Balkan

Tovarne in delavnice pohištva in stavbenih izdelkov v SOLKANU pri Gorici. Lasten železniški tir: Gorica, drž. kolod., Solkan Mizarska zadruga v Solkanu Osrednje ravnateljstvo. ZALOGA: SOLKAN, TRST, via Caserma 4 ZALOGA: REKA, Via Pile 2 SPLIT, nanovoj obali Brz.: ZADRUGA - Trst Telef. št. 1631 interurban Žage v Soteski (Bohinj) Letna produkcija K 1,000.000